

Aan
CCStaatssecretaris
Minister van SZW

nota

Verzending Nationaal Onderzoek Moslimdiscriminatie

Aanleiding

Hierbij, zie bijlage 1, ontvangt u het eindrapport Nationaal onderzoek naar moslimdiscriminatie (hierna: onderzoeksrapport moslimdiscriminatie) en de daarbij behorende aanbiedingsbrief (zie bijlage 2). Deze nota en bijgevoegde aanbiedingsbrief betreft de uitwerking van uw besluit zoals besproken in uw staf d.d. maandag 17 februari 2025.

Geadviseerd besluit

- We verzoeken u, als verantwoordelijk staatsecretaris voor de preventieve aanpak moslimdiscriminatie, in te stemmen met bijgevoegde beleidsarme aanbiedingsbrief aan de Tweede Kamer en het onderzoeksrapport moslimdiscriminatie vóór 21 maart aanstaande (de dag tegen discriminatie en racisme) aan de Tweede Kamer te verzenden.
  - MBZK, coördinerend bewindspersoon aanpak antidiscriminatiebeleid, zal deze aanbiedingsbrief medeondertekenen.
  - De verzending kan na akkoord van u en MBZK plaatsvinden.
- In de bijgevoegde aanbiedingsbrief is opgenomen dat in Q3 2025 een inhoudelijke kabinetsreactie, in samenhang met het Nationaal Programma tegen Discriminatie en Racisme, aan de Tweede Kamer verzonden zal worden. Bent u ermee akkoord deze termijn te noemen in de aanbiedingsbrief? BZK ziet graag een termijn genoemd. SZW kan hiermee instemmen.

Toelichting

- In de brief geeft u inzicht in de resultaten van het onderzoek. Uit de uitkomsten van het onderzoeksrapport moslimdiscriminatie blijkt dat moslimdiscriminatie een urgent en complex probleem is dat zich in verschillende domeinen voordoet in de Nederlandse samenleving (waaronder ook door de overheid). De aanpak van de uitkomsten van het onderzoek moslimdiscriminatie vraagt om een zorgvuldige en brede meerjarige domeinoverstijgende aanpak. Een krachtig vervolg geven aan de uitkomsten van het onderzoek is nodig om moslimdiscriminatie te voorkomen en aan te pakken. In de brief geeft u dit ook aan: *"Dit kabinet zal, in samenhang met het Nationaal Programma tegen Discriminatie en Racisme, in het derde kwartaal van 2025 met een reactie komen aan Uw Kamer. Hierin zal worden ingegaan op hoe een krachtig vervolg gegeven kan worden aan de uitkomsten van het onderzoek en daadkrachtig kan worden opgetreden tegen moslimhaat, zoals in het regeerprogramma is opgenomen."*

TER BESLISSING

Directie

Datum
05-03-2025Onze referentie
2025-

Opgesteld door

Uiterlijk bij
14 maart 2025Bijlage(n)
5

Overzicht van opmerkingen bij Beslisnota - Verzending Nationaal Onderzoek Moslimdiscriminatie

---

Pagina: 1

 Nummer: 1   Auteur: Nobel, J.N.J.   Onderwerp: Tekst plaatsen   Datum: 20-3-2025 10:57:21
SPI akkoord 20/3

Hierbij betreft u ook de volgende moties:

- o De motie van het lid Van Baarle (DENK) om in het aankomende nationale plan tegen discriminatie specifieke maatregelen voor te stellen om de strijd tegen moslimdiscriminatie op te voeren (bijlage 3);
- o De motie van de leden Chakor (GL/PvdA) en Bamenga (D66) om bij het eerstvolgende Nationaal Programma tegen Discriminatie en Racisme te komen tot concrete maatregelen om moslimdiscriminatie aan te pakken (bijlage 4).
- o Tevens geeft u inzicht in de omvang van de problematiek. Uit recent onderzoek blijkt dat 27% (CBS, 2024)¹ tot 55% (FRA, 2024; SCP, 2020)^{2,3} van de moslims in Nederland discriminatie ervaart op basis van tenminste hun geloof. De meest recente veiligheidsmonitor van het CBS (2024) toont tevens aan dat in 2023 Nederlandse moslims als grootste groep discriminatie ervaren op basis van hun religie of levensbeschouwing. Ook benoemt u dat uit onderzoek van de Radboud Universiteit (2024) blijkt dat moslima's veelvuldig met discriminatie te maken hebben in alle fasen van het arbeidsproces⁴.

Datum
05-03-2025

Onze referentie
2025- [REDACTED]

Politieke context

- MBZK heeft op 19 januari 2025 aan de Tweede Kamer (vaste commissie BZK) toegezegd dat SP&I eind Q1 2025 het onderzoeksrapport, inclusief een kabinetsreactie, medeondertekend door MBZK, zal verzenden aan de TK. Dit vanwege haar coördinerende rol ten aanzien van antidiscriminatiebeleid.
- In het Regeerprogramma kabinet-Schoof staat beschreven dat '*Er daadkrachtig wordt opgetreden tegen degenen die zich schuldig maken aan discriminatie, racisme, antisemitisme en moslimhaat, zowel op straat als online*'.
- Het maatschappelijk middenveld ziet uit naar de uitkomsten van dit onderzoek. Ook in de Tweede Kamer is herhaaldelijk gevraagd naar de uitkomsten van dit onderzoek én is gevraagd stevig opvolging te geven aan de uitkomsten van het onderzoek, in de vorm van een actieplan met maatregelen.
- Het lid Van Baarle (DENK) heeft op 12 juni 2024 een motie ingediend om in het aankomende nationale plan tegen discriminatie specifieke maatregelen voor te stellen om de strijd tegen moslimdiscriminatie op te voeren. De motie is aangenomen met 79 zetels. De PVV, NSC en BBB hebben tegen de motie gestemd. VVD stemde voor de motie.
- De leden Chakor (GL/PvdA) en Bamenga (D66) hebben op 12 juni 2024 een motie ingediend om bij het eerst volgende Nationaal Programma tegen Discriminatie en Racisme te komen tot concrete maatregelen om moslimdiscriminatie aan te pakken. De motie is met 99 zetels aangenomen. De PVV en BBB hebben tegen de motie gestemd. NSC en de VVD stemden voor de motie.
- Op 6 november 2024 heeft het lid Tsegai (GL/PvdA) vragen gesteld aan MBZK, MJenV en u over de toenemende discriminatie tegen moslims. In de vragen wordt gevraagd welke maatregelen er worden genomen om het voorkomen en bestrijden van discriminatie te versterken. Hierop is op 9 december 2024 geantwoord dat 'nadere maatregelen tegen

¹ Centraal Bureau voor de Statistiek, *Veiligheidsmonitor, 2024*

² FRA, *Being Muslim in the EU - Experiences of Muslims, 2024*

³ Sociaal en Cultureel Planbureau, *Ervaren discriminatie in Nederland II, 2024*

⁴ Tweede Kamer, vergaderjaar 2023–2024, 29 544, nr. 1244

discriminatie van moslims moeten blijken uit het Nationale onderzoek Moslimdiscriminatie. De uitkomsten van het onderzoek worden in het eerste kwartaal van 2025 aan uw Kamer toegestuurd.'

Datum
05-03-2025

- Het amendement van het lid Van Baarle over een nationaal onderzoek inzake moslimdiscriminatie is in 2022 aangenomen met 83 stemmen voor. VVD, PVV en BBB hebben toentertijd tegen gestemd (bijlage 5).
- DG SZI heeft in een eerdere bijeenkomst (eind 2024) met moslimjongeren aangegeven dat zij mogen meedenken met de beleidsinzet op moslimdiscriminatie na publicatie van het rapport. Ambtelijk zal worden bezien hoe co-creatie van beleid kan worden vormgegeven.

Onze referentie
2025- [REDACTED]

Krachtenveld

- Met enige regelmaat verschijnen er onderzoeken waaruit blijkt dat moslims, en in het bijzonder moslimjongeren, discriminatie ervaren in verschillende domeinen in hun maatschappelijke en persoonlijke leven. Ook is het vertrouwen van moslimjongeren in de politiek en overheid gering. Dit tast hun toekomstperspectieven in Nederland aan.
- Vanuit het maatschappelijk middenveld, waaronder moslimorganisaties, wordt door een aantal organisaties en belangenvertegenwoordigers herhaaldelijk aangegeven dat er een gevoel heerst van hiërarchie in het antidiscriminatiebeleid. Waarbij er volgens hen onevenredig veel aandacht is voor andere discriminatiegronden (antisemitisme en lhbtqi+ discriminatie) dan moslimdiscriminatie (en racisme).
- In de Tweede Kamer en vanuit de moslimgemeenschap is door een aantal organisaties en belangenvertegenwoordigers opgeroepen tot de aanstelling van een aparte Nationale Coördinator tegen Moslimdiscriminatie, net zoals de Nationaal Coördinator Antisemitisme Bestrijding (NCAB). MBZK heeft in de Tweede Kamer aangegeven dat de aanpak van moslimdiscriminatie onderdeel uitmaakt van het Nationaal Programma tegen Discriminatie en Racisme.
- Discriminatie kent op alle discriminatiegronden een grote onder-registratie, bij alle meldingsinstanties. Wel blijkt uit de Jaarrapportage Discriminatiecijfers 2023 (verzamelde registratiecijfers van de politie, antidiscriminatievoorzieningen en andere meldingsinstanties) dat het aantal meldingen van moslimdiscriminatie, net als andere discriminatiemeldingen, is toegenomen in 2023 ten opzichte van de jaren ervoor.

Communicatie

- Er zal naar verwachting aandacht zijn vanuit media voor de uitkomsten van het onderzoeksrapport moslimdiscriminatie. U kunt hierop bevestigd worden. U ontvangt daarom separaat een woordvoeringslijn die u kunt benutten. Deze woordvoeringslijn zullen we afstemmen met BZK.
- [REDACTED] heeft aangegeven een reportage te willen maken naar aanleiding van het onderzoeksrapport moslimdiscriminatie.
- Op sociale media zal SZW aandacht besteden aan de publicatie van het rapport.
- BZK en SZW zijn voornemens een bijeenkomst te organiseren met het maatschappelijk middenveld en de auteurs van het onderzoek om de onderzoeksresultaten nader te toe te laten lichten en te bespreken voorafgaande aan de nog op te stellen inhoudelijke kabinetsreactie. Er wordt bezien hoe u en MBZK een rol kunnen hebben in deze bijeenkomst. U wordt hierover nader geïnformeerd.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Actie	Informatie
1	Eindrapportage Nationaal Onderzoek moslimdiscriminatie	Verzenden aan TK	
2	Aanbiedingsbrief Eindrapportage Nationaal Onderzoek moslimdiscriminatie	Verzenden aan TK	
3	Motie Van Baarle (2024)	Ter informatie (niet verzenden)	
4	Motie Chakor (GL/PvdA) en Bamenga (D66) (2024)	Ter informatie (niet verzenden)	
5	Amendement van Baarle (2022)	Ter informatie (niet verzenden)	

Datum
05-03-2025**Onze referentie**
2025-